

YUNDI LI

Ana Kuštrak Korper

Yundi Li, jedan od najpoznatijih kineskih pijanista, stigao je u Zagreb u sklopu svoje turneje povodom izlaska novih albuma u izdanju Deutsche Grammophonea na kojoj se našao "Peti koncert za klavir i orkestar" Ludwiga van Beethovena uz pratnju Berlinske filharmonije i maestra Daniela Hardinga i "Fantazija u C-duru", op. 17, Roberta Schumanna (DG 481 0710). Potonju je, uz dva Chopinova nokturna, onaj u b-molu, op.9, br.1 i Es-duru, op. 9, br. 2 te dvije najpoznatije Beethovenove sonate, "Mjesečevu" i "Appassionatu", koje su pak dio programa drugog dvostrukog albuma (DG 476 5049), izveo i na zagrebačkom koncertu 11. ožujka 2014. godine.

Bilo je zanimljivo usporediti Yundijevu interpretacija na albumima (odlična) i onu uživo na zagrebačkom koncertu. Yundijeva interpretacija uživo pokazala je da je pijanist izvrsne tehnike, ali nije uspjela izvući svu suptilnost njegove muzikalnosti. Svirajući Chopina ("Nokturno u b-molu", op. 9, br. 1 i "Nokturno u Es-duru", op. 9, br. 2), Schumannovu "Fantaziju" te dvije Beethovenove sonate ("Mjesečeva" i "Appassionata"), Yundi je propustio pokazati nešto više od korektnog muziciranja. Ono što je sasvim sigurno odredilo i uvelike ograničilo ovu izvedbu bio je koncertni klavir u KDVL koji se pokvario na početku drugog dijela, u kojem je Yundi izvodio Beethovena. Jedna od tipki nije "repetirala", što se moglo čuti u obje sonate, a u "Mjesečevoj" do te mjere da ju je bilo bolno slušati. Nije jasno zbog čega Yundi nije zahtijevao promjenu klavira, ali cijeli koncert na kraju je "podnio teret" pokvarenog klavira. Nije pomogla ni zagrebačka publika, koja je i ovog puta, kako to već sada biva pravilo na medijski eksponiranim

koncertima "zvijezda klasične glazbe", pokazala elementarni nedostatak opće kulture i bontona pohoda koncerta ozbiljne glazbe (mobiteli, pljeskanje između stavaka...)..

Moment u kojem se ipak osjetio neki interpretativni naboj došao je na samom kraju kada je Yundi za bis izveo valcer kineskog skladatelja, pisan u maniri klasičnog valcera uz pentatoničku temu. Pokvareni ga klavir u tome nije spriječio, a publika konačno shvatila što se na pozornici događa i Yundija ispratila ovacijama.

Prije samog koncerta s Yundijem smo porazgovarali o njegovim počecima, Chopinovom natjecanju, uzorima i pristupu glazbi pa vam prenosimo najinteresantnije momente.

U Zagrebu ste prvi puta i za večerašnji ste koncert pripremili program koji sadrži "best of the best" repertoar, kojeg izvodite u sklopu svoje turneje. Kako se pripremate za svaki pojedinačni i tražite li svaki put nešto novo u toj glazbi?

Svake godine imam drugačiji projekt i glazbu koju želim dijeliti sa svojom publikom. Nedavno smo objavili novi nosač zvuka s Beethovenovim "Koncertom" i Schumanovom "Fantazijom", koja mi je inače vrlo važna skladba, tako da je i to razlog za večerašnji program. Svaki je koncert poseban i na svakom pokušavam dosegnuti neke nove mogućnosti tih skladbi. Tu je naravno i drugačija publika i drugačija koncertna dvorana, a sve mi to daje mnogo uzbudljivih trenutaka.

Odrasli ste u gradu Chongqing, u radničkoj obitelji koja nije imala nikakve poveznice s pijanizmom i zapadnjačkom "klasičnom" glazbenom tradicijom. Što vas je privuklo pijanizmu?

Moja generacija, a ja sam odrastao osamdesetih godina prošlog stoljeća, nije imala takav stav o glazbi i Europi kakav u Kini postoji danas. Mislim da sam imao sreće kao mali, što sam nekako otkrio tu strast prema glazbi. Mojim roditeljima rekao sam da želim svirati pa sam prvo dobio harmoniku, a potom i klavir. Mislim da me ta strast vodila da nastavim svirati, što me dovelo do Chopinovog natjecanja, ali i do današnje karijere. Ja uistinu volim svirati i volim glazbu, a moja me obitelj uvijek u tome podržavala. Nikada me nisu tjerali da se bavim glazbom i mislim da je i to razlog moje današnje karijere. Naravno, osamdesetih u Kini nije bilo puno glazbenika s kojima sam se mogao poistovjetiti ili koji su mi mogli biti uzor u profesionalnom smislu. Jednostavno nisam znao kako sve to tako funkcionira, već sam samo želio svirati i učiti sa mojim profesorom sa Sečuanskog sveučilišta, koji je kasnije sa mnom i putovao i bio vrlo značajan za moj razvoj. Meni je tada sve to bilo vrlo prirodno.

Situacija se znatno promijenila u zadnjih 10 ili 15 godina. Koliko znam, danas u Kini oko 40 do 50 milijuna djece uči svirati klavir. Prošle godine sam imao turneju u 35 kineskih gradova, gotovo u svakoj kineskoj provinciji, a svaki grad ima razvijen svoj vlastiti glazbeni centar ili koncertnu dvoranu. Mislim da je to jako dobro. U zadnjih desetak godina Kina jako brine o razvoju obrazovanja, a ne samo o gospodarstvu. Mislim da će to obrazovanje nadolazećih generacija jako pozitivno utjecati na razvoj glazbe u Kini.

Godine 2000. ste kao osamnaestogodišnjak pobijedili na Chopinovom natjecanju, što je za tako mladog glazbenika, koji mora pokazati zrelost ne samo u tehničkom, već i u interpretativnom smislu, fascinantno.

Možete li opisati kakvo je to bilo iskustvo?

Kada sam došao na Chopinovo natjecanje, nisam išao s idejom da ću pobijediti. Meni je prvenstveno bilo zanimljivo steći iskustvo, svirati na takvom natjecanju i upoznati druge zanimljive ljude iz svijeta pijanizma, koji su izvrsni, i čuti ih kako sviraju. Dakle, uopće se nisam fokusirao na pobjedu. Mislim da je jedna od glavnih prednosti koju sam imao na natjecanju bila ta to što zapravo nisam imao iskustva. Bio sam vrlo mlad i nisam mislio da sam na istoj razini kao i drugi natjecatelji. Nije postojao nikakav pritisak, a kako sam uvijek jako fokusiran na ono što sviram, želio sam samo odsvirati najbolje što sam mogao. Za mene taj nastup uopće nije bio kao da sam na natjecanju, jer nisam ni razmišljao o pobjedi. Mislim da mi je taj potpuno drugačiji osjećaj kod sviranja pomogao osvojiti natjecanje.

Pretpostavljam da su se i očekivanja prema Vama nakon pobjede jako promijenila i postala još veća?

Naravno. Jedna od prvih stvari bila je ponuda od diskografske kuće Deutsche Grammophonea koju sam i prihvatio. Nakon natjecanja otišao sam u Hannover studirati kod Ariea Vardija, iako sam to već imao u planu i prije natjecanja. Ali, očekivanja su se povećala jer sam sada puno vremena na studiju posvetio upravo pripremi za pravu pijanističku karijeru.

Pročitala sam da Vam je Chopin jedan od najdražih skladatelja.

Sa Chopinom postoji jedna jako posebna veza. Mislim da razumijem njegov jezik, iako, naravno, postoje drugi kompozitori koje volim, poput Beethovena, Schumanna ili Liszta. Teško mi je uspoređivati takve stvari jer postoji određeno vrijeme kada osjećam različitu povezanost za različite kompozitore.

Jeste li već tada imali neke pijanističke uzore? Tko su oni bili?

Mislim da na svijetu ima jako puno izvrsnih pijanista. Izdvojio bih možda Marthu Argerich i Sviatoslava Richter, iako poštujem mnogo pijanista iz svih generacija. Mislim da svatko od njih ima određene specifičnosti u vlastitoj izvedbi i tehnici, ali i sposobnost da osvoje srca publika.

Kao pijanist mlade generacije, što biste rekli da je danas trend u pijanizmu, vezano za izvedbu, ton ili boju i što je za Vas u svemu tome važno?

Za mene je prirodno da glazba dolazi iz srca. Mislim da je to jako važno. Mislim da je osnova poštivanje onoga što je zapisano u partituri i da bi svaka generacija to morala poštovati. Nakon te osnove, trebalo bi integrirati iskustvo, i ono životno, ali i iskustvo izvedbe. Važno je razmisliti kako želite da ljudi prime tu poruku tj. glazbu koju im svirate, jer svaki pijanist ima vlastiti zvuk, tempo ili kvalitetu tona, ali mislim da je kvaliteta tona ipak ključna da bi se našao vlastiti zvuk.

Kako pristupate glazbi kada svirate u vrlo različitim prostorima?

Danas je to koncertna dvorana, ali svirate i na stadionima.

Klasična se glazba prije nije svirala na stadionima, a tamo je zvuk potpuno drugačiji i u izvedbi se tome morate jako prilagoditi. Kada već spominjete stadione, mislim da je to pogodno za mlade ljude jer oni žele prostor koji

je malo neformalniji ili u kojem se inače osjećaju prirodno. Stadion i koncertne dvorane su dva potpuno različita pristupa u mojoj karijeri u kojima se želim iskušati. U koncertnoj dvorani je vrlo tradicionalna publika, koja razumije glazbu i traži kvalitetu tona. Na stadionu to možda više ide u smjeru doživljaja, jer se publika želi opustiti, a onda tako moram i komunicirati. To su dva različita modela i ona ne mogu funkcionirati na isti način. Ja ne mogu težiti postizanju kvalitete tona na stadionu, ali s druge strane u koncertnoj dvorani ne mogu postići ni određenu komunikaciju koju ostvarujem s mladom publikom na stadionima.

Koliko Vam je važna kineska glazba u Vašem repertoaru?

Važno mi je, jer ipak se radi o mojoj zemlji. Mislim da je važno dijeliti kulturu s različitim ljudima pred kojima nastupam. To je jedna vrsta komunikacije ili mosta u razumijevanju različitih kultura. Na svojim koncertima često sviram kineske autore i do sada mi se uvijek činilo da je publika uživala.

Glazbenici su danas, pogotovo pijanisti,

često tretirani kao pop-zvijezde. Kako gledate na tu pojavu?

Mislim da s prepoznatljivošću raste i pritisak kojeg ljudi, odnosno publika stvara. Ponekad je dobro, ponekad nije. Ja zapravo koristim pozornicu kako bih dijelio svoje misli i svoju ljubav prema glazbi. Mislim da je tako i za većinu mladih ljudi koji žele osjetiti uzbuđenje tog momenta.

Bavite se i humanitarnim radom. Što vas je na to potaklo?

Osnovao sam humanitarnu fondaciju i pokušavamo pomoći mladim talentima i svima koji se žele razviti kao glazbenici. Podržavamo učenike slabijeg imovinskog statusa koji se žele razvijati u tom smjeru, a nemaju sredstava.